

Informacja sprawozdawcza

z działalności

MIEJSKIEGO OŚRODKA

POMOCY SPOŁECZNEJ

w HAJNÓWCE

za 2023 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85-682-20-11

85-876-76-00

85-682-27-06

<https://www.mops-hajnowka.pl/>

Dział Świadczeń Rodzinnych

17 – 200 Hajnówka

ul. 11 Listopada 24

tel. 85-876-75-00

Placówka Wsparcia Dziennego

Świetlica Socjoterapeutyczna

17 – 200 Hajnówka

ul. Ks. I. Wierobieja 18

tel. 85-876-75-19

Dzienny Dom Pomocy w Hajnówce

ul. 11 Listopada 22

17 – 200 Hajnówka

tel. 85-876-71-23

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne.....	4
2. Rodziny korzystające ze wsparcia społecznego.....	5
2.1. Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej.....	6
2.2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2023 r.....	6
2.3. Rodzaje przyznawanej pomocy:.....	7
3. Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w 2023 r.....	12
3.1. Rodzaje wydatkowania na poszczególne świadczenia w 2023 r.....	12
3.2. Środki finansowe z zadań własnych gminy w 2023 r.....	13
4. Zadania ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o świadczeniu wychowawczym.....	13
4.1. Świadczenia rodzinne.....	13
4.1.1. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach.....	14
4.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego.....	14
5. Praca socjalna.....	15
6. Inne zadania i działania ośrodka.....	16
6.1. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.....	16
6.2. Dodatki mieszkaniowe.....	18
6.3. Dodatek węglowy, dodatek w zakresie innych źródeł ciepła, dodatek dla tzw. podmiotów wrażliwych oraz dodatek elektryczny.....	19
6.4. Inne zadania pracowników MOPS:.....	19
7. Działania na rzecz środowiska lokalnego.....	20
8. Placówki wsparcia dziennego:.....	21
8.1. Świetlica Socjoterapeutyczna.....	21
8.2. Dzienny Dom Pomocy.....	27
8.3. Mieszkanie chronione.....	29
9. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027.....	30
9.1. Zespół Interdyscyplinarny.....	32
9.2. Grupy diagnostyczno - pomocowe.....	33
10. Karta Dużej Rodziny.....	34
11. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.....	34
11.1. Liczba osób zatrudnionych w MOPS Hajnówka w 2023 r.....	34
11.2. Szkolenia pracowników.....	35
12. Program Wsparcia Rodziny Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2022 - 2024.....	36
13. Zakres potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.....	36
14. Projekty realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce.....	37
15. Zakończenie.....	38

1. Zagadnienia wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce jest jednostką organizacyjną gminy powołaną na mocy Uchwały Nr X/66/90 Miejskiej Rady Narodowej w Hajnówce z dnia 26 kwietnia 1990 r. do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej. W 1996 r. po zmianach reorganizacyjnych stał się samodzielną jednostką organizacyjną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce został powołany do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

1. Celem działania Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.
2. Celem ośrodka jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji w środowisku.
3. Rodzaj, forma i rozmiar świadczeń oferowanych przez MOPS są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.
4. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

W realizacji zadań MOPS ma na celu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców miasta i osób przebywających na jego terenie, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodziny, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, właściwy rozwój i wyrównanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce swoim działaniem obejmuje miasto Hajnówka liczące w 2023 roku ogółem – 19 215 mieszkańców (zameldowanych na stałe). W Ośrodku zatrudnionych jest ogółem 15 pracowników socjalnych, w tym 14 świadczących pracę socjalną i przeprowadzających rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą jednostki. Na jednego pracownika socjalnego pracującego w terenie w 2023 roku przypadało średnio 1372 mieszkańców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizuje szeroki zakres zadań wynikających m. in. z:

1. ustawy o pomocy społecznej;

2. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
3. ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
4. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
5. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
6. ustawy o świadczeniach rodzinnych;
7. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
8. ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
9. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
10. ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
11. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
12. uchwały w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
13. ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
14. ustawy Prawo energetyczne;
15. ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
16. ustawa o dodatku osłonowym;
17. ustawy o dodatku węglowym,
18. ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

2. Rodziny korzystające ze wsparcia społecznego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2023 roku udzielił ogółem pomocy 727 rodzinom (1356 osób w rodzinie).

Najczęstszymi typami rodzin były m. in.:

1. 464 osób samotnie gospodarujących,
2. 107 rodzin z dziećmi,
3. 114 rodzin niepełnych,
4. 88 rodzin emerytów i rencistów.

Sprawy z Pomocy Społecznej

W 2023 r. do MOPS wpłynęło ogółem 5701 wniosków i podań dotyczących: udostępnienia danych osobowych, pomocy finansowej i niefinansowej, jak również pisma nawiązujące do współpracy z Sądami, Policją, PCPR, Komornikami Sądowymi, instytucjami państwowymi i samorządowymi, notami księgowymi i fakturami. W rejestrze z sygn. PS.420. – widnieją 472 pisma.

2.1. Kto może korzystać ze świadczeń pomocy społecznej

Prawo do świadczeń finansowych z pomocy społecznej w 2023 roku przysługiwało:

1. osobom samotnie gospodarującym, których dochód nie przekraczał kwoty 776,00 zł zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”;
2. osobom w rodzinie, których dochód na osobę nie przekraczał kwoty 600,00 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”.

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, weryfikacja kryteriów dochodowych jest dokonywana co 3 lata - ostatnia miała miejsce w 2021 roku na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r., w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz.1296). Nowe kryteria dochodowe jak i wysokość kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

2.2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2023 r.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy przez MOPS w Hajnówce w 2023 r. było ubóstwo (na podstawie tej przesłanki pomocy udzielono 639 rodzinom). W dalszej kolejności najczęstszym powodem przyznawania pomocy przez MOPS w Hajnówce w 2023 r. było:

1. bezrobocie – 360;
2. niepełnosprawności – 242;
3. długotrwała lub ciężka choroba – 159;
4. bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny niepełne i wielodzietne) – 40;
5. potrzeba ochrony macierzyństwa – 65;
6. alkoholizm – 26;
7. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 13;
8. bezdomność – 14;
9. przemoc w rodzinie – 3;

10. zdarzenia losowe – 1.

W większości jednak przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równoczesne występowanie kilku z powyżej wymienionych dysfunkcji.

2.3. Rodzaje przyznawanej pomocy:

1. Zasiłki stałe

Zasiłek stały jest świadczeniem obligatoryjnym i przysługuje on:

- a) osobie pełnoletniej, samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej;
- b) osobie pełnoletniej pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Z tej formy pomocy skorzystało 173 rodziny. Zasiłek stały decyzją administracyjną przyznano 173 osobom. Kwota wypłaconych świadczeń w formie zasiłku stałego wyniosła 1 032 673 zł

2. Składka na ubezpieczenie zdrowotne

Koszt na opłatę składek zdrowotnych w 2023 r., wyniósł 90 679,00 zł. (w tym za 145 osoby pobierające zasiłek stały).

W szczególnych przypadkach osoby ubogie (spełniające kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej) nie posiadające ubezpieczenia zdrowotnego, mogą uzyskać to prawo za pośrednictwem MOPS, zgodnie z ustawą o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych (skorzystało z tej formy: 32 osoby a prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługiwało na okres 90 dni).

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Przysługuje on w szczególności ze względu na niepełnosprawność, bezrobocie oraz możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawanie zasiłków okresowych jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Zasiłek okresowy ustala się:

- a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium

dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;

- b) w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z powyższym nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, a także między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny. Wysokość zasiłku przyznawana przez Ośrodek stanowi 50% różnicy pomiędzy przyjętymi progami dochodowymi, a posiadanym przez wnioskodawcę dochodem i w tej części jest finansowana z budżetu państwa. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy ustala Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie okoliczności sprawy. W 2023 r., zasiłkami okresowymi objęto 558 osób (468 rodzin, liczba osób w rodzinach - 853), liczba wypłaconych świadczeń - 3416 na ogólną kwotę 1 085 665 zł.

4. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2023 roku był realizatorem rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 - 2023 przyjętego Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1007).

Celem rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 jest zapewnienie pomocy i ograniczenia zjawiska niedożywienia: dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, oraz osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, samotnych, chorych lub niepełnosprawnych.

W 2023 r., z programu mogły skorzystać osoby i rodziny, których dochód nie przekraczał kwoty 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. kwoty:

- a) 1 552,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej;
b) 1 200,00 zł dla osoby w rodzinie.

Rządowy program „Posiłek w szkole i domu” na lata 2019-2023, jest kontynuacją dotychczasowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Aby wprowadzić nowe regulacje także na poziomie gminnym, Rada Miasta Hajnówka podjęła stosowne uchwały:

- a) Uchwała Nr III/19/18 Rady Miasta Hajnówka z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu osłonowego w zakresie dożywiania

na terenie miasta Hajnówka "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;

- b) Uchwała Nr XLIII/350/23 Rady Miasta Hajnówka z dnia 29 marca 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków z zakresie dożywiania w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;
- c) Uchwała Nr XLIII/351/23 Rady Miasta Hajnówka z dnia 29 marca 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

W ramach ww. uchwał wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” wynosiło 200 % kryterium wynikającego z art. 8 ustawy o pomocy społecznej – tak samo, jak miało to miejsce podczas realizacji wcześniejszego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Uchwały przyjęte przez radnych Miasta Hajnówka przyczyniają się do ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji. Wpłynęły również na poprawę poziomu życia rodzin o niskich dochodach oraz poprawę stanu zdrowia dzieci i młodzieży.

Natomiast program osłonowy, umożliwia skorzystanie przez dziecko z posiłku w szkole także doraźnie, bez wcześniejszego wydania decyzji i wywiadu środowiskowego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy zaistnieje taka potrzeba i dziecko wyrazi chęć zjedzenia posiłku, wystarczające będzie powiadomienie MOPS przez dyrektora szkoły lub przedszkola o potrzebie udzielenia pomocy w takiej formie. Warunkiem jest, by z tego rodzaju wsparcia korzystało w danym miesiącu nie więcej niż 20% liczby dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. Program osłonowy przyjęty przez Radę Miasta Hajnówka jest elementem polityki społecznej gminy w zakresie poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych. Jego realizatorem i koordynatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy (szkołami, przedszkolami) oraz niepublicznymi placówkami, do których uczęszczają dzieci i młodzież z miasta

Hajnówka. Program "Posiłek w szkole i w domu" jest finansowany ze środków własnych gminy oraz dotacji z budżetu państwa w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W roku sprawozdawczym 2023 rzeczywista liczba osób objętych programem "Posiłek w szkole i w domu" ogółem wyniosła - 1281 osób z tego:

- 1.a) 292 osoby skorzystały z obiadów (118 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 181 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej i 15 osób dorosłych) – na łączną kwotę 180 016 zł;
- 1.b) 1263 osoby w rodzinach objęto pomocą w formie zasiłku celowego na zakup żywności - na łączną kwotę 1 229 932 zł.

5. Zasiłek celowy i pomoc w naturze

Zasiłek celowy jest przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być również przyznany na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym i innym osobom nie mającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, a także w formie biletu kredytowanego.

W roku 2023 MOPS w Hajnówce przyznał zasiłki celowe na: zakup leków, energii elektrycznej, dofinansowanie do czynszu mieszkaniowego, zakup opału a także cele bytowe. Łączna kwota wypłaconych ww. świadczeń wyniosła 55 643 zł.

Zasiłek celowy mogą otrzymać również osoby i rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tym przypadku świadczenie może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku sprawozdawczym 2023 MOPS w Hajnówce z tego tytułu wypłacił świadczenia na kwotę 2 000,00 zł.

6. Zasiłek celowy specjalny

Zasiłki celowe specjalne przyznawane były w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom/rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Większość z nich przyznana była osobom/rodzinom, które ponoszą znaczne wydatki na leczenie (najczęściej z powodu choroby przewlekłej). W roku sprawozdawczym 2023 z pomocy w w/w formie skorzystało 29 osób, na ogólną kwotę 11 832 zł.

7. Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje: osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Odpłatność za usługi opiekuńcze ustala Rada Miasta w drodze uchwały. Osobom, u których dochód nie przekracza kwoty ustawowego kryterium dochodowego, pomoc w postaci usług, świadczona jest bezpłatnie. W 2023 roku Ośrodek oferował pomoc w formie: usług opiekuńczych oraz w formie: specjalistycznych usług opiekuńczych (osób z zaburzeniami psychicznymi).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2023 roku zatrudniał 8 opiekunek, w tym:

- a) 4 opiekunki wykonujące usługi opiekuńcze;
- b) 4 opiekunki wykonujące usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2023 roku wsparciem przy realizacji usług opiekuńczych w MOPS w Hajnówce było 6 stanowisk pracy w ramach prac społecznie – użytecznych.

8. Domy Pomocy Społecznej

Do Domu Pomocy Społecznej kierowane są osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, które wymagają całodobowej opieki ze względu na zły stan zdrowia, podeszły wiek, niepełnosprawność, a opieka zapewniana przez rodzinę lub pomoc w postaci usług opiekuńczych jest niewystarczająca.

Pobyt w DPS jest odpłatny, osoba kierowana ponosi odpłatność w wysokości 70% własnego dochodu. Pozostałą kwotę ponosi rodzina (której dochód przekracza 300% ustawowego kryterium dochodowego, przy czym kwota pozostała po dokonaniu opłat nie może być niższa niż 300% ustawowego kryterium dochodowego) oraz w ostatniej kolejności gmina. Utrzymanie podopiecznych w DPS jest najdroższą formą pomocy. W roku 2023 odpłatność gminy miejskiej Hajnówka za pobyt w DPS była realizowana dla 36 osób. Na ten cel wydatkowano kwotę: 1 475 162 zł.

9. Sprawienie pogrzebu

Zorganizowanie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Gmina wykonuje prawo do pochowania zmarłego tylko wówczas, gdy obowiązku tego nie

może wykonać najbliższa rodzina. Pochówek odbywa się zgodnie z wyznaniem zmarłego. W 2023 roku ze środków gminy miejskiej Hajnówka pokryto koszt 1 pogrzebu na kwotę: 4 350 zł.

10. Wspieranie rodziny - asystent rodziny

W ramach wsparcia rodziny poprzez asystenturę w rodzinie w roku 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudniał łącznie 3 asystentów rodziny. Koszt zatrudnienia asystentów finansowany był z budżetu gminy w wysokości: 114 059 zł, dotacji budżetu państwa w ramach Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej w wysokości: 19 477 zł (na wypłaty nagród dla asystentów rodziny i dofinansowanie 2 miesięcy zatrudnienia oraz dotacji Unijnej w ramach realizacji projektu „Hej do Przodu” w wysokości: 49 406 zł. Łącznie na ten cel Ośrodek uzyskał finansowanie w wysokości: 182 941 zł.

Zadaniem asystenta rodziny jest skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Asystentura rodziny polegała na zindywidualizowanej pracy w rodzinie, z rodziną i dla rodziny. Asystent towarzysząc rodzicom w wprowadzaniu zmian w myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, ukierunkowywał swoje działania tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Pieczę asystentów rodziny w 2023 r. objętych było 55 rodzin (w tym 115 dzieci) .

3. Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w 2023 r.

3.1. Rodzaje wydatkowania na poszczególne świadczenia w 2023 r.

1. Zasiłki stałe: 1 032 673 zł; - 173 rodziny (173 osoby, którym przyznano decyzją świadczenie);
2. Zasiłki okresowe: 1 085 665 zł; - 468 rodzin (558 osób, którym przyznano decyzją świadczenie, 853 osób w rodzinach);
3. Składki zdrowotne: 323 979 zł; opłacone dla 262 świadczeniobiorców (w tym za: 145 osoby pobierające zasiłek stały - na kwotę 90 679 zł zaś za 117 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne bądź zasiłek dla opiekuna na kwotę 233 300 zł);
4. Specjalistyczne usługi opiekuńcze z budżetu Wojewody: 272 725 zł;
5. Program Rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 realizowany był przez Ośrodek w ramach zadań własnych i zadań finansowanych z budżetu państwa. Ogólny koszt

Rządowego Programu w 2023 r., wyniósł 1 417 948 zł w tym: ze środków własnych gminy 283 654 zł, dotacja z budżetu państwa: 1 134 294 zł., z tego: zasiłki celowe na zakup żywności 1 229 932 zł;

6. Rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” objętych było 32 placówki prowadzące dożywianie w Hajnówce oraz poza Hajnówką w tym: 16 szkół, 7 przedszkoli, 4 żłobki, Środowiskowy Dom Samopomocy oraz placówka wsparcia dziennego - Świetlica Socjoterapeutyczna.

3.2. Środki finansowe z zadań własnych gminy w 2023 r.

1. Usługi opiekuńcze – 194 905 zł;
2. Zasiłki i pomoc w naturze: 95 250 zł;
3. Dofinansowanie kosztów pobytu mieszkańców Hajnówki w Domach Pomocy Społecznej – 1 475 162 zł (36 osób);
4. Sprawienie pogrzebu – 4 350 zł.

4. Zadania ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawy o świadczeniu wychowawczym.

4.1. Świadczenia rodzinne

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r., o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.390 z późn. zm.) polegających na prowadzeniu postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych i wydawaniu w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownego upoważnienia wydanego przez Burmistrza Miasta Hajnówka. Zadania wynikające z ustawy i powierzone gminom realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczenia rodzinne zaliczane są do wsparcia społecznego będącego instytucją polityki społecznej państwa. Przy jej wykorzystaniu państwo stara się przyjść z pomocą rodzinom, które wykorzystując możliwości oraz posiadane środki finansowe, nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb, a w szczególności związanych z ponoszeniem wydatków na utrzymanie dzieci.

Kryterium dochodowe uprawniające rodzinę do uzyskania świadczeń wynosi w przeliczeniu na osobę w rodzinie – 674,00 zł, natomiast przy dziecku niepełnosprawnym opiewa na kwotę – 764,00 zł (na osobę w rodzinie).

4.1.1. Świadczenia rodzinne w liczbach i kwotach

1. Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych łącznie: 8 287 004 zł;
2. Liczba wypłaconych świadczeń: 19 592;
3. Kwota wypłaconych dodatków z tytułu urodzenia dziecka: 20 000 zł;
4. Kwota wypłaconych świadczeń w formie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka: 58 000 zł;
5. Kwota wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych: 1 554 911 zł;
6. Kwota wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych: 5 249 296 zł;
7. Kwota wypłaconych specjalnych zasiłków opiekuńczych: 71 920 zł;
8. Kwota wypłaconych zasiłków dla opiekuna: 11 160 zł ;
9. Kwota wypłaconego świadczenia „Za życiem”: 0,00 zł;
10. Kwota wypłaconego świadczenia rodzicielskiego: 351 370,15 zł.

4.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r., poz. 1993 z późn. zm.) polegająca na prowadzeniu postępowań w sprawach funduszu alimentacyjnego, podejmowaniu działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych odbywa się na podstawie stosownych upoważnień wydanych przez Burmistrza Miasta Hajnówka.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią system wsparcia osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Jest to wsparcie dla osób, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów. Treść ustawy jest konsekwencją konstytucyjnych obowiązków państwa wynikających z zasady pomocniczości i ujęty jest jako obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Ustawodawca określił kryterium dochodowe w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które zostało ustalone na kwotę nie wyższą jak 900 zł i obowiązywało do końca września 2023 r. Natomiast od 1 października 2023 r., kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi: 1 209 zł na osobę w rodzinie.

1. Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych

- w 2023 r., wyniosła: 693 263,93 zł;
2. Liczba wypłaconych świadczeń na rzecz osób uprawnionych (w zestawieniu ilościowym): 1631 (uśredniona miesięczna liczba osób uprawnionych: 136);
  3. Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła miesięcznie w ujęciu uśrednionym: 106 rodzin;
  4. Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie w 2023 r., wynosiła: 212 osób;
  5. Kwota zwróconych - wyegzekwowanych świadczeń od dłużników alimentacyjnych w prowadzonych postępowaniach w 2023 r., wyniosła: 365 757 zł.

5. Praca socjalna

Na rzecz klientów świadczona była również pomoc pozamaterialna w formie pracy socjalnej. Pod tym pojęciem należy rozumieć działalność, która ma na celu ułatwienie wzajemnego przystosowania jednostek, rodzin i środowiska społecznego oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach, w stosunkach interpersonalnych oraz zasobach udostępnianych przez społeczności lokalne. Jest to działanie, które koncentruje się na rozwiązywaniu najróżniejszych problemów – od motywowania osób bezrobotnych do poszukiwania pracy, po przywrócenie stabilizacji w rodzinach i opiera się na:

1. - zaangażowaniu odbiorcy usług w rozwiązywanie problemu;
2. - zasobach klienta i społeczności;
3. - uporządkowanym procesie pomocy;
4. - planowanych wysiłkach podejmowanych na rzecz zmian.

W 2023 r. pracownicy socjalni MOPS w Hajnówce podejmowali działania skierowane na pomoc osobom oraz rodzinom w odbudowie, umacnianiu oraz kształtowaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Aktywizowali społeczność lokalną i wspierali w procesie zaspokajania potrzeb życiowych.

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych obejmowały kompleksowe oraz wielopłaszczyznowe zadania realizowane podczas pracy z mieszkańcami. Do głównych zadań pracowników socjalnych zaliczało się:

1. dokonywanie diagnozy sytuacji i zjawisk, które są przyczyną trudnego położenia rodzin, społeczności lokalnych, a także lokalnych grup ryzyka, a następnie analizowanie możliwości wsparcia i pomocy w celu zaspokojenia potrzeb;

2. organizacja pomocy dla osób i rodzin oraz przyznawanie świadczeń w różnej formie w ramach możliwości dla osób kwalifikujących się do pomocy;
3. współpraca z organizacjami, instytucjami oraz innymi jednostkami w celu realizacji zadań (Środowiskowy Dom Samopomocy, Spółdzielnia Mieszkaniowa, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Areszt Śledczy, Kościół Katolicki, Kościół Prawosławny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, SP ZOZ Hajnówka, Oddział Pielęgnacyjno–Opiekuńczy, kuratorzy sądowi i społeczni, pedagodzy szkolni, lekarze rodzinni, pielęgniarki środowiskowe, ośrodki pomocy);
4. udzielanie porad, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki wsparciu pracownika były zdolne do samodzielnego rozwiązania problemu będącego przyczyną trudnej sytuacji życiowej;
5. inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową.

Warto zaznaczyć, iż pracownicy socjalni wykazują się między innymi inicjatywą i są zapobiegliwi w działaniach na rzecz klientów. Przykładem tego jest chociażby ochrona podopiecznych przed utratą lokali mieszkalnych. W okresie 2023 r., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce z tego tytułu przekazał Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej kwotę 21 667,26 zł oraz na konto Spółdzielni Mieszkaniowej – kwotę 9 811,76 zł. Co łącznie daje kwotę: 31 479,02 zł.

6. Inne zadania i działania ośrodka

6.1. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa

Obywatele Ukrainy na podstawie „specustawy” - ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. Z 2022 r., poz. 583 z późn. zm.), mogą legalnie przebywać w Polsce od 24 lutego 2022 roku (niezależnie od tego czy przyjechałeś bezpośrednio z terytorium Ukrainy czy przez terytorium innego kraju) oraz deklarują zamiar pozostania na terytorium Polski i zostali wpisani do rejestru PESEL.

Obywatelom Ukrainy przysługuje prawo do świadczeń: rodzinnych, świadczeń wychowawczych „800+”, świadczeń z pomocy społecznej (np. świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych), świadczeń Dobry Start, rodzinnego kapitału opiekuńczego, dofinansowania tzw. obniżenia opłaty

rodziców za pobyt dziecka w żłobku, jednorazowego świadczenia w wysokości „300 zł” na osobę, poradnictwa specjalistycznego w postaci pomocy psychologicznej. Prawo do świadczeń i dofinansowania, które przysługują na dziecko ma również opiekun tymczasowy małoletniego. Świadczenia te obowiązują na takich samych zasadach jak w przypadku obywateli polskich, z wyjątkami wynikającymi ze „specustawy”.

Innym rodzajem świadczeń były świadczenia dla osób, które zapewniły zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium RP bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, mogli otrzymać świadczenie w wysokości 40 zł za każdy dzień pomocy tzw. dobo/osobę.

Świadczenie przysługiwało za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia, nie dłużej niż za okres 120 dni, od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Gmina mogła przychylić się do wniosku o przedłużenie okresu wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy obywatel Ukrainy m. in.:

1. posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub posiada dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności (Świadczenie przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób);
2. ukończył 60 rok życia (kobiety) albo 65 rok życia (mężczyźni);
3. jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia (świadczenie przysługuje za kobietę w ciąży i za każde jej małoletnie dziecko lub za opiekuna wychowującego dziecko do 12 miesiąca życia i za wszystkie jego małoletnie dzieci);
4. samotnie sprawuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci (świadczenie przysługuje za opiekuna i za każde małoletnie dziecko);
5. jest małoletnim obywatelem Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy (Świadczenie przysługuje za małoletniego, za opiekuna tymczasowego ustanowionego dla małoletniego oraz za wszystkie małoletnie

dzieci opiekuna tymczasowego).

Obywatele Ukrainy objęci specustawą mogli również korzystać z pomocy Wojewody w postaci możliwości korzystania ze zbiorowego zakwaterowania – w pełni bezpłatnie przez okres 120 dni od momentu pierwszego przyjazdu do Polski.

W ramach ww. zadań w roku 2023 wydatkowano przekazane środki z Funduszu Pomocy na następującą pomoc:

1. wypłatę jednorazowych świadczeń po 300 zł w kwocie 14 400 zł
2. świadczenia rodzinne w kwocie 73 393 zł
3. wypłatę zasiłków okresowych w kwocie 67 739 zł
4. zasiłek stały w kwocie: 11 404 zł
5. dożywianie w formie posiłków dla dzieci w szkole i przedszkolu na kwotę 15 562 zł
6. świadczenie pieniężne przysługujące z tytułu zakwaterowania i wyżywienia w kwocie: 250 680 zł

6.2. Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce na podstawie Uchwały Rady Miasta Hajnówka nr XXXI/241/21 z dnia 24 listopada 2021 r., w sprawie upoważnienia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczącej dodatków mieszkaniowych i zryczałtowanego dodatku energetycznego.

W roku sprawozdawczym MOPS Hajnówka zarejestrował 781 wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego. Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych wyniosła 1 369 510 zł.

Ogólna liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych: 4587, w tym:

1. w zasobie gminnym 2289 na kwotę 783 632 zł;
2. w zasobie spółdzielczym 1378 na kwotę 323 929 zł;
3. w zasobie wspólnot mieszkaniowych 634 na kwotę 157 253 zł;
4. w zasobie prywatnym 14 na kwotę 2 036 zł;
5. inne 272 na kwotę 102 660 zł.

6.3. Dodatek węglowy, dodatek w zakresie innych źródeł ciepła, dodatek dla tzw. podmiotów wrażliwych oraz dodatek elektryczny

Kontynuacja realizacji zadań wynikających z ustaw:

- z dnia 5 sierpnia 2022 r., o dodatku węglowym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.141 z późn. zm.) polegających na prowadzeniu postępowań odwoławczych w sprawach dotyczących dodatku węglowego, do końca roku 2023 wydatkowano kwotę – 9 000 zł;
- z dnia 15 września 2022 r., o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r., poz.1967 z późn. zm.) polegającą na prowadzeniu postępowań w sprawach dotyczących wypłaty dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła wydatkowano kwotę – 12 000 zł oraz na wypłatę dodatków dla podmiotów wrażliwych – 2 672,67 zł
- z dnia 7 października 2022 r., o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r., w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2022r., poz.2127) wydatkowano kwotę – 45 500 zł.

6.4. Inne zadania pracowników MOPS:

1. sporządzaniem wywiadów środowiskowych dla potrzeb: sądów, zakładów karnych oraz innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
2. tworzeniem list do Powiatowego Urzędu Pracy osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które mogą być skierowane do podjęcia prac społecznie użytecznych;
3. współpracą na rzecz klientów OPS z organizacjami pożytku publicznego, stowarzyszeniami, kościołami, zakładami pracy i osobami fizycznymi;
4. przeciwdziałając tragicznym skutkom zimy pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce dokonywali diagnozy środowisk narażonych na niekorzystne działanie zimy (osób bezdomnych, samotnych i starszych, niepełnosprawnych oraz niezaradnych życiowo), monitoring środowisk nie raz pozwolił zapobiec tragediom, które mogły mieć miejsce w naszym mieście;
5. kompletowaniem dokumentacji do Domów Pomocy Społecznej i Środowiskowego Domu Samopomocy;
6. bieżącym informowaniem sądu, policji czy też prokuratury o sytuacjach patologicznych występujących w rodzinach podopiecznych;

7. w uzasadnionych przypadkach składaniem wniosków w sądzie o umieszczenie w DPS bez zgody chorego;
8. kierowaniem osób bezdomnych do schronisk, noclegowni;
9. wydawaniem zaświadczeń o korzystaniu lub nie korzystaniu z pomocy społecznej;
10. motywowaniem rodzin problemowych do podjęcia terapii, uczestnictwa w mitingach AA itp.;
11. uczestnictwem w posiedzeniach grup roboczych w ramach Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego;
12. kierowaniem podopiecznych do uczestnictwa w projektach organizowanych przy MOPS;
13. wydawaniem zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu wymaganego do uzyskania podwyższonego dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w programie „Czyste Powietrze”. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Rejestr z ww. programu, prowadzony przez Ośrodek w 2023 roku obejmuje 127 spraw.

7. Działania na rzecz środowiska lokalnego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w roku 2023 podejmował wiele działań na rzecz środowiska lokalnego. Głównym ich celem była aktywizacja oraz integracja społeczeństwa naszego miasta. Do tych działań zaliczyć należy:

1. Organizacja wigilii dla podopiecznych (osób starszych, samotnych i potrzebujących) MOPS Hajnówka;
2. Całoroczna zbiórka odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, mebli, zabawek, które następnie trafiają do osób potrzebujących;
3. Zbiórka żywności w sklepach sieci Biedronka na terenie miasta Hajnówka w ramach ogólnopolskiej zbiórki żywności organizowanej przez Federację Polskich Banków Żywności oraz darowizn od producentów. W sumie w roku 2023 potrzebujący z terenu Miasta Hajnówki uzyskali w ilości 21 916,89 kg) o szacowanej wartości: 392 709,44 zł;
4. Wydawanie skierowań na żywność w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Hajnowskie Stowarzyszenie „Sami Sobie” realizuje Program Operacyjny Pomocy Żywnościowej 2014-

2020 Podprogram 2021 we współpracy ze Stowarzyszeniem Bank Żywności Suwałki – Białystok oraz przy zaangażowaniu Władz Miasta Hajnówka, w ramach którego osoby najbardziej potrzebujące z miasta Hajnówka mogły skorzystać ze wsparcia w postaci żywności. Pozyskano i rozdysponowano 16 295 kg żywności o wartości 106 321,91 zł.

5. Prowadzenie strony internetowej Ośrodka, na której zamieszczane były ogłoszenia, najważniejsze działania, przepisy prawne, adresy do różnych instytucji i organizacji świadczących pomoc;
6. W 2023 roku rodziny zamieszkałe w mieście Hajnówka miały możliwość skorzystania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej z nieodpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej. Ministerstwo Sprawiedliwości działające jako dysponent Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej- Funduszu Sprawiedliwości powierzyło Towarzystwu Amikus prowadzenie w latach 2022-2025 realizowanie pomocy ofiarom i świadkom przestępstw oraz członkom ich rodzin w ramach projektu współfinansowanego ze środków Funduszu Sprawiedliwości. Najbliższy lokalny punkt konsultacyjny mieści się w Bielsku Podlaskim, ale pomoc można było uzyskać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce. Prawnik udzielał bezpłatnych porad z zakresu prawa rodzinnego i cywilnego, udzielano pomocy osobie pokrzywdzonej przestępstwem i osobom im najbliższym. Psycholog natomiast udzielał pomocy psychologicznej i konsultacji w sprawach rodzinnych. Z pomocy psychologicznej skorzystało w roku 2023 - 11 osób, natomiast z pomocy prawnej - 7 osób.

8. Placówki wsparcia dziennego:

8.1. Świetlica Socjoterapeutyczna

W strukturach MOPS w Hajnówce funkcjonuje placówka wsparcia dziennego - świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z siedzibą przy ul. Ks. I. Wierobieja 18.

W ramach swojej działalności udziela pomocy rodzinom dysfunkcyjnym poprzez objęcie dzieci działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi i psychologicznymi. W 2023 roku pod opieką świetlicy przebywało 28 dzieci (w tym dzieci z Ukrainy - 6).

W świetlicy jest zatrudnionych dwóch pedagogów, którzy opracowują i realizują indywidualny plan pracy z dzieckiem, prowadzą zajęcia korekcyjne, kompensacyjne i socjoterapeutyczne pozwalające wychowankom uzyskać pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych. Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w prowadzonych zajęciach muzycznych, artystycznych,

plastycznych, technicznych i kulturalnych. Dzięki temu mogły pogłębiać i rozwijać swoje zainteresowania, zdolności czy umiejętności.

Przez cały rok Świetlica Socjoterapeutyczna przy MOPS zapewnia swoim wychowankom:

1. opiekę wychowawczą po zajęciach szkolnych;
2. organizację czasu wolnego i umożliwienie rozwoju zainteresowań;
3. pomoc w nauce i odrabianiu zadań domowych, pomoc w przezwyciężaniu trudności szkolnych;
4. możliwość dostępu do komputera i Internetu;
5. pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych;
6. organizację zajęć z elementami socjoterapii, wyrównawczych oraz korekcyjno-kompensacyjnych;
7. organizację zajęć plastycznych, muzycznych, teatralnych, sportowych, imprez okolicznościowych itp.;
8. kształtowanie prawidłowych nawyków współżycia w grupie, poprawnego zachowania się, wzajemnej życzliwości;
9. współpracę z rodziną dziecka;
10. pomoc socjalną – dożywianie w miarę posiadanych środków (dzieci, których rodzice korzystają ze wsparcia MOPS mają zapewnione obiady finansowane przez MOPS);
11. organizację wyjazdów – w miarę posiadanych środków.

Imprezy i zajęcia okolicznościowe organizowane w świetlicy:

Styczeń

- zajęcia plastyczne o tematyce zimowej i świątecznej wykonywane różnymi technikami plastycznymi
- przygotowanie upominków i laurek okolicznościowych z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka
- „Dzień Kubusia Puchatka” – zajęcia czytelniczo-plastyczne
- zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas ferii zimowych
- wyjście do Klubu Abstynentów „Dąb” w Hajnówce na wspólne warsztaty kulinarne oraz gry i zabawy
- wyjście do Hajnowskiego Domu Kultury na bajkę pt. „Trolle 2”

- pogadanka na temat tradycji karnawałowych, warsztaty wykonywania masek
- cykl warsztatów plastycznych realizowanych podczas ferii zimowych

Luty

- cykl warsztatów plastycznych realizowanych podczas ferii zimowych
- spotkanie z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej – zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa oraz zdrowego stylu życia
- wyjście do Dziennego Domu Pomocy przy MOPS w Hajnówce na spotkanie z seniorami – złożenie życzeń z okazji Dnia Babci i Dziadka, wręczenie własnoręcznie przygotowanych prezentów seniorom, wspólne oglądanie bajek na kliszach
- zapoznanie z tradycją obchodzenia Walentynek i ich patronem
- cykl zajęć plastycznych o tematyce walentynkowej – przygotowanie walentynkowych dekoracji i kartek
- zajęcia pt. „Magiczny atrament” – poznanie sposobów szyfrowania wiadomości, pisanie sekretnych wiadomości za pomocą cytryny i mleka

W okresie luty-marzec w świetlicy odbywały się cykliczne zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne dla dzieci. Cotygodniowe spotkania zorganizowane w dwóch grupach wiekowych (6-8 lat i 9-11lat) prowadziły wraz z wychowawcami świetlicy terapeutki środowiskowe z Ośrodka Środowiskowej pomocy Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży „Psychologija” w Hajnówce.

Marzec - kwiecień

- warsztaty krawieckie „Tulipany” – szycie i wypychanie kwiatów z okazji 8 marca
- zajęcia okolicznościowe „Dzień Kobiet i Mężczyzn”
- cykl zajęć związanych z nadejściem wiosny i świętami wielkanocnymi:
  - zajęcia czytelnicze, rozwiązywanie zagadek, krzyżówek i rebusów
  - wykonywanie dekoracji świetlicy o podczas zajęć plastycznych
  - zajęcia okolicznościowe „Witamy Cię Wiosno”
  - założenie świetlicowego ogródka na parapecie – sadzenie i przesadzanie kwiatów doniczkowych
  - wykonywanie prezentów oraz kartek świątecznych na zlecenie Dyrektora MOPS

- cykl warsztatów plastycznych – wykonywanie ozdób wielkanocnych różnymi technikami
- zajęcia edukacyjne pt. „Wielkanoc”
- zajęcia edukacyjne z okazji „Dnia Ziemi”
- pogadanka nt. rangi majowych świąt – Święto Pracy, Dzień Flagi, rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja, zajęcia plastyczne – wykonywanie flag i kotylionów

Maj

- zajęcia edukacyjne dotyczące Unii Europejskiej
- warsztaty origami
- wykonanie laurek i upominków z okazji Dnia Matki
- zajęcia edukacyjne „Wokół praw dziecka”

Czerwiec

- obchody Dnia Dziecka, wyjście na lody
- wykonywanie laurek i upominków z okazji Dnia Ojca
- zajęcia edukacyjne „Jedz owoce i warzywa”
- zajęcia edukacyjne „Dobre obyczaje”
- zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wakacji
- zajęcia edukacyjne dotyczące tradycji obchodzenia Nocy Świętojańskiej w regionie
- wyjścia do Rodzinnej strefy zabaw przy HDK

Lipiec-sierpień

- zajęcia integracyjne
- wyjścia na plac zabaw do Parku Miejskiego i do Rodzinnej strefy zabaw przy HDK
- warsztaty plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych metod plastycznych i technicznych
- wyjście na zajęcia do sali edukacyjnej „Ognik” Państwowej Straży Pożarnej w Hajnówce
- spotkanie z pracownikami Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce dotyczące bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego, udzielania pierwszej pomocy oraz pracy strażaków
- gry i zabawy z elementami socjoterapii, biblioterapii, arteterapii
- gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu, zabawy świetlicowe i gry stolikowe

- spotkanie z pracownikami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce – pogadanka dotycząca zdrowego stylu życia, higieny osobistej oraz bezpieczeństwa
- udział w „Festiwalu bajek” organizowanym przez Fundację Na Rzecz Budowy Otwartego Społeczeństwa „Oni To My”

Wrzesień

- impreza pn. „Pożegnanie wakacji”
- zajęcia tematyczne „Dzień postaci z bajek”
- zajęcia pt. „Moje wakacyjne wspomnienia”
- zajęcia pt. „Dzień kropki – dzień kreatywnego myślenia”
- zajęcia edukacyjne dotyczące zdrowego żywienia
- spacer po okolicy w poszukiwaniu jesiennych skarbów
- zajęcia z okazji pierwszego dnia kalendarzowej jesieni „Pani Jesień”
- cykl zajęć plastycznych związanych z nadejściem jesieni z wykorzystaniem różnorodnych technik plastycznych i technicznych, przygotowanie dekoracji świetlicy, rozwiązywanie rebusów, zagadek, krzyżówek
- zajęcia okolicznościowe z okazji Światowego Dnia Jabłka
- wykonanie upominków z okazji Dnia Chłopaka

Październik

- wykonywanie prac plastycznych i technicznych o tematyce jesienniej
- Światowy Dzień Zwierząt – zajęcia edukacyjne dotyczące praw zwierząt i opieki nad zwierzętami
- zajęcia „Światowy Dzień Uśmiechu”
- konkurs matematyczny „Mistrz tabliczki mnożenia”
- wykonywanie laurek dla nauczycieli z okazji Dnia Edukacji Narodowej
- warsztaty mydlarskie dla dzieci i rodziców prowadzone przez Fundację Na Rzecz Budowy Otwartego Społeczeństwa „Oni To My”
- zajęcia edukacyjne – zapoznanie dzieci z zasadami ruchu drogowego, bezpieczna droga do i ze szkoły, świetlicy, zasady przechodzenia przez ulicę, noszenie odblasków

- warsztaty wyplatania makramowych liści
- zajęcia edukacyjne dotyczące tradycji obchodzenia Dnia Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego
- wykonywanie dekoracji halloweenowych
- zajęcia pt. "Halloween"

Listopad

- wykonywanie prac plastycznych i technicznych o tematyce jesiennej
- słuchanie pieśni i melodii patriotycznych i żołnierskich
- zajęcia edukacyjne dotyczące Narodowego Święta Niepodległości, symboli narodowych
- zajęcia okolicznościowe z okazji Światowego Dnia Życzliwości i Pozdrowień
- zajęcia okolicznościowe „Dzień Pluszowego Misia”
- wykonywanie dekoracji andrzejkowych
- organizacja „Wieczoru wróżb andrzejkowych”

Grudzień

- udział podopiecznych Świetlicy w konkursie plastycznym pt. „W oczekiwaniu na Boże Narodzenie” organizowanym przez Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne Świętych Cyryla i Metodego Koło terenowe w Hajnówce
- wykonywanie świątecznych dekoracji, upominków oraz kartek podczas warsztatów plastycznych i technicznych
- słuchanie i śpiewanie kolęd i pastorałek
- zajęcia okolicznościowe z okazji Mikołajek – zapoznanie z legendą oraz pisanie listów do św. Mikołaja
- wykonywanie stroików świątecznych podczas warsztatów technicznych
- warsztaty zdobienia toreb płóciennych prowadzone przez Fundację Na Rzecz Budowy Otwartego Społeczeństwa „Oni To My” w ramach realizacji projektu EKO-Rewolucja
- warsztaty kulinarne prowadzone przez Fundację Na Rzecz Budowy Otwartego Społeczeństwa „Oni To My” w ramach realizacji projektu EKO-Rewolucja
- zajęcia okolicznościowe „Święta Bożego Narodzenia” – zapoznanie z tradycjami obchodzenia świąt
- zajęcia pt. „Nadchodzi Nowy Rok”.

8.2. Dzienny Dom Pomocy

Dzienny Dom Pomocy w Hajnówce mieści się przy ulicy 11 Listopada 22, a swoją działalność rozpoczął 1 lutego 2021 roku. Funkcjonuje jako ośrodek wsparcia dla osób starszych i działa w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce. Dom działa zgodnie z przepisami: Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Uchwały Nr XXI/160/2020 Rady Miasta Hajnówka, Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce, Regulaminu Dziennego Domu wprowadzonego Zarządzeniem nr 3/2021 z 28 stycznia 2021 r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.

Od 1.02.2022 r. do 31.01.2024 r., Dom funkcjonuje w ramach kontynuacji projektu z Funduszy Europejskich Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 pt. „Rozwój systemu usług opiekuńczych na terenie miasta Hajnówka”. Projekt był realizowany w okresie od 1.02.2021 r. do 31.01.2022 r.

Dzienny Dom Pomocy w Hajnówce jest placówką wspierającą ludzi starszych z terenu Miasta Hajnówka, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Wszystkie działania prowadzone w jednostce nakierowane są na utrzymanie seniorów w dobrej sprawności psychofizycznej i zaspokojenie potrzeb ludzi starszych (art. 51.1 ustawy o pomocy społecznej). Dom zapewnia ośmiogodzinną ofertę usług od poniedziałku do piątku. Działalność domu polega na realizacji podstawowych usług mających na celu udzielenie pomocy w czynnościach dnia codziennego, na zapewnieniu gorącego posiłku obiadowego oraz śniadania i innych usług wspomagających, dostosowanych do potrzeb i możliwości seniorów wynikających z wieku i stanu zdrowia. Infrastruktura ośrodka pozwala na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe. Działalność Domu sprzyja integracji społecznej a także nawiązywaniu więzi towarzyskich i przyjaźni.

W okresie objętym sprawozdaniem tj. od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wydano 25 decyzji kierujących do Dziennego Domu Pomocy w Hajnówce. Prowadzona jest też lista rezerwowa osób czekających na przyjęcie do Dziennego Domu Pomocy w Hajnówce.

Zakres usług świadczonych przez DDP w Hajnówce obejmuje w szczególności: usługi socjalne i opiekuńcze, aktywizację fizyczną i umysłową seniorów, zajęcia edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne, prozdrowotne.

W Dziennym Domu Pomocy w Hajnówce uczestnikom zapewnia się zajęcia aktywności ruchowej, prowadzone zarówno grupowo jak i indywidualnie; dostosowane do indywidualnych preferencji i możliwości uczestników tj. gimnastyka ogólnousprawniająca z wykorzystaniem takich przyrządów jak: piłki, hantle, bieżnia, rower stacjonarny, aktywność na świeżym powietrzu. Uczestnicy mają możliwość korzystania z takich zajęć jak: muzykoterapia, biblioterapia, arteterapia, terapia kulinarna, terapia zajęciowa z wykorzystaniem różnorodnych technik pracy. Odbývają się zajęcia edukacyjne: pogadanki tematyczne, oglądanie filmów i koncertów. Uczestnicy mają możliwość brania udziału w spotkaniach okazjonalnych takich jak: letnie grillowanie, Noc Świętojańska, Dzień Babci i Dziadka z udziałem przedszkolaków z Niepublicznego Przedszkola Św. Cyryla i Metodego, Walentynki, Tłusty Czwartek, Ostatki, Dzień Kobiet, Spotkanie Kolędowe, Mikołajki z wolontariuszami z Technikum Logistycznego w Bielsku Podlaskim, z pracownikami Sanepidu (pogadanki na temat zdrowego żywienia). Ww. spotkania i święta na stałe zagościły w harmonogramie działalności placówki.

W Dziennym Domu Pomocy w Hajnówce w 2023 r. po nawiązaniu współpracy z działem prewencji Policji w Hajnówce przeprowadza się cykl spotkań z seniorami o tematyce zagrożeń osób starszych oszustwem m. in. „ Cyber przemoc”, „Metoda na wnuczka”. Ten ostatni proceder był tematem jednodniowego szkolenia w ramach Ogólnopolskiego Programu Ministerstwa Sprawiedliwości, które odbyło się w DDP w 2023 r. Seniorzy uczestniczyli w 2023 r. w szkoleniu pt. „Twoje słowa moja godność Nie dziadurzymy”. W siedzibie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Hajnówce odbywają się spektakle artystyczne lokalnych – (Spektakl pt ”Biuro matrymonialne” wykonany przez aktorów Uniwersytetu III Wieku w Hajnówce); monodramy lokalnych poetów i pisarzy oraz koncerty np.: reprezentantów chóru sakralnego działającego przy Soborze Św. Trójcy w Hajnówce. W grudniu 2023 r. kolędowanie uświetnił występ lokalnego harmonisty. Cyklicznie odbywają się spotkania ze znanymi w społeczności lokalnej osobami i przedstawicielami różnych zawodów. W ramach zajęć aktywizujących społecznie odbywają się również cykliczne spotkania międzypokoleniowe organizowane z dziećmi ze Świetlicy Socjoterapeutycznej w Hajnówce oraz młodzieży z Zespołu Szkół Zawodowych w Hajnówce. W grudniu 2023 r. już po raz trzeci seniorzy Dziennego Domu Pomocy w Hajnówce uczestniczyli w Akcji „Szlachetna Paczka” jako darczyńcy ofiarowując wykonane bombki bożonarodzeniowe. Budowanie więzi pomiędzy uczestnikami placówki tworzone poprzez wspólne świętowanie wydarzeń okolicznościowych, utrzymywanie

kontaktów z osobami z poza Domu i rodzinami. W ramach spotkań integracyjnych organizowane były dla każdego seniora uroczystości imieninowe lub urodzinowe.

W celu zapewnienia seniorom możliwości korzystania z wszystkich usług i zajęć w placówce pracuje pięcioosobowa kadra: 2 terapeutów zajęciowych na pół etatu , 2 opiekunki, pracownik odpowiedzialny za sprawy organizacyjne, ponadto w ciągu roku kadre wspierają uczestnicy prac interwencyjnych z PUP w Hajnówce oraz w ramach wolontariatu osoby zaprzyjaźnione.

Opiekunki zatrudnione w placówce towarzyszą i pomagają uczestnikom w czynnościach z zakresu samoobsługi, dbaniu o higienę osobistą, w razie potrzeby pomocy w uczestniczeniu w prowadzonych zajęciach, udziału w spotkaniach i życiu Domu. Udzielają pomocy w dokonywaniu zakupów, załatwianiu recept i wykupowaniu leków, asystują też podczas wizyt w przychodniach zdrowia czy innych instytucjach publicznych.

Działalność placówki przyczynia się do poprawy jakości życia seniorów, pomaga w integracji i zachęca do rozwijania aktywności. Placówka zwiększyła zaangażowanie seniorów w płaszczyznach społecznych zarówno w środowisku lokalnym jak i senioralnym. Przyczyniła się do poprawy kondycji psychofizycznej wśród uczestników, do zwiększenia świadomości i wiedzy na tematy zdrowego stylu życia, aktywnego spędzania czasu wolnego i podwyższenia umiejętności interpersonalnych. Uczestnictwo w zajęciach o charakterze edukacyjnym poszerzyło horyzonty wiedzy uczestników w różnych płaszczyznach życia, przyczyniło się do podniesienia poziomu wiedzy w zakresie zdrowego starzenia się, zdrowego stylu życia, przestrzegania diety. Spotkania z ciekawymi ludźmi poszerzały wiedzę geograficzną o świecie, muzyce, pozwoliły poznawać artystów i ich umiejętności, uczyły jak unikać zagrożeń i budować własne poczucie bezpieczeństwa. Codzienne zajęcia aktywności ruchowej poprawiały sprawność fizyczną uczestników i utrzymywały ją na zamierzonym poziomie.

8.3. Mieszkanie chronione

Mieszkanie chronione znajdujące się w infrastrukturze miejskiej jest prowadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce - jako mieszkanie chronione wspierane. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu

w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Przyznanie świadczenia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym ma charakter indywidualnej sprawy administracyjnej. Jest ona załatwiana w drodze decyzji administracyjnej, którą wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. W nim zaś pracownik socjalny opisuje całość sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, mieszkaniowej i dochodowej osoby ubiegającej się o mieszkanie chronione oraz przeanalizowaniu jej sytuacji życiowej. Decyzja dotyczyć może jedynie osób pełnoletnich, a pobyt w mieszkaniu jest czasowy.

Pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Koszt pobytu w mieszkaniach chronionych ustala podmiot kierujący w uzgodnieniu z osobą kierowaną, uwzględniając przyznany zakres usług. Osoby nie ponoszą opłat, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego. Przedmiotowe ustalenia dot. ww. zakresu zostały zawarte w Uchwale Nr XX/147/20 z dnia 22 lipca 2020 r. Rady Miasta Hajnówka w sprawie ustalenia w zakresie zadań własnych szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

9. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027.

W 2023 r. zaczęły obowiązywać nowe przepisy dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a ich pierwszym dostrzegalnym elementem było zastąpienie dotychczasowego sformułowania „przemoc w rodzinie” na „przemoc domowa”. Ustawodawca, oprócz samej zmiany w tytule ustawy i jej poszczególnych przepisach, wprowadził też wiele nowych rozwiązań legislacyjnych, których celem jest poprawa sytuacji osób dotkniętych przemocą. Dokonano zmian w zakresie funkcjonowania podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, jak też w samej procedurze „Niebieskie Karty”. Wraz ze zmianą nazewnictwa przededefiniowano również samo ustawowe pojęcie przemocy. W myśl art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy pod pojęciem przemocy domowej należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie,

wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W stosunku do dotychczas obowiązującej definicji wprowadzono wiele zmian poszerzających zakres definicyjny pojęcia przemocy, a tym samym wprowadzono możliwość zastosowania przepisów ustawy i działań w niej przewidzianych do nowych form przemocy, których diagnozowanie było dotąd problematyczne (np. przemoc ekonomiczna) lub całkowicie wymykało się możliwości skutecznego uruchamiania procedur przeciwdziałania przemocy (np. cyberprzemoc).

Pomimo wielu zmian ustawowych, na jednostkach samorządu terytorialnego w dalszym ciągu spoczywa obowiązek realizacji gminnych programów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Dotychczas obowiązujący Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2022 – 2024 przyjęty Uchwałą NR XXXIV/268/22 Rady Miasta Hajnówka z dnia 30 marca 2022 r. został zastąpiony Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027, przyjęty Uchwałą NR L/391/23 Rady Miasta Hajnówka z dnia 23 października 2023 r.

Główny cel Programu:

Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej.

Główny cel Programu realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Tworzenie gminnego systemu współdziałania instytucji i organizacji w obszarze przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy.
  - Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
  - Działalność grup diagnostyczno – pomocowych.
2. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.
  - Szkolenia grup zawodowych realizujących zadania tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową.
  - Poradnictwo socjalne, psychologiczne i prawne dla osób dotkniętych przemocą.
  - Praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą.
  - Inicjowanie i realizowanie programów profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży.
4. Zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc domową.
  - Działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” wobec sprawców przemocy.
5. Wzrost poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.
  - Działania informacyjno – edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej podejmujące problematykę przemocy domowej.

9.1. Zespół Interdyscyplinarny

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023r., poz. 535);
- Zarządzenie Nr 145/2023 Burmistrza Miasta Hajnówka z dnia 23 listopada 2023r., w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka (14 członków);
- grupy diagnostyczno–pomocowe funkcjonowały od wejścia w życie ustawy tj. 22 czerwca 2023 r.;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2023 – 2027 przyjęto Uchwałą Nr L/391/23 Rady Miasta Hajnówka z dnia 23 października 2023 r.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Działania Zespołu skierowane są do rodzin znajdujących się w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie. Celem istnienia zespołu interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji, które zajmują się pomocą rodzinie i mogą mieć wpływ na poprawę jej sytuacji. Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej odbywa narady w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Zespół ma za zadanie m. in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. W roku 2023 odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

9.2. Grupy diagnostyczno - pomocowe

Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy diagnostyczno - pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie. Do zadań grup należy w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w której dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin w których dochodzi do przemocy oraz efektów ich działań.

W roku 2023 w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego funkcjonowały grupy diagnostyczno-pomocowe - odbyło się 200 posiedzeń. Procedurą Niebieskiej Karty wszczęto 90 formularzy Niebieska Karta – A. Powołano 96 grup diagnostyczno-pomocowych. W omawianym okresie sprawozdawczym zakończono 83 procedury „Niebieska Karta” z czego: 53 odnośnie ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz 30 na skutek braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne osobom dotkniętym przemocą było zabezpieczone wg potrzeb. Na uwagę zasługuje fakt, że placówki szkolne posiadają kadrę w skład której wchodzi psycholog i pedagog szkolny, którzy to na co dzień udzielają pomocy dzieciom i

młodzieży (38 dzieci uzyskała wsparcie w szkołach). Z pomocy psychologa w MOPS Hajnówka skorzystało 11 osób zaś 7 osób zostało objętych wsparciem w zakresie poradnictwa prawnego.

10. Karta Dużej Rodziny

Zgodnie z uchwałą XXIX/221/13 Rady Miasta Hajnówka z dnia 25 września 2013 r. na MOPS zostały nałożone zadania dotyczące dokumentowania i wydawania Kart Dużej Rodziny Hajnowskiej dla rodzin wielodzietnych i na stałe zamieszkałych na terenie miasta Hajnówka. Ogółem w roku 2023 objęto programem 95 rodzin, wydając 473 karty.

W ramach Ogólnopolskiego Programu Karta Dużej Rodziny w roku 2023 wydano 347 kart, w tym od początku trwania programem objęto 699 rodzin, w tym 2266 osób.

11. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce

Utworzenie i utrzymywanie Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 1 pkt.18 Ustawy o pomocy społecznej. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce, w roku sprawozdawczym 2023 w stosunku pracy pozostawało 47 osób. Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej MOPS Hajnówce zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalnych na 2 tys. mieszkańców. W roku 2023 było zatrudnionych 15 pracowników socjalnych, w tym 14 świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób ubiegających się o przyznanie pomocy.

11.1. Liczba osób zatrudnionych w MOPS Hajnówka w 2023 r.

1. Dyrektor – 1 osoba;
2. Zastępca Dyrektora -1 osoba;
3. Główna księgową - 1 osoba;
4. Starsi Księgowi - 2 osoby;
5. Starszy Inspektor – 2 osoby;
6. Starszy informatyk – 1 osoba;
7. Pracownicy socjalni - 15 osób;

8. Asystenci rodziny – 3 osoby;
9. Wychowawcy w Placówce Wsparcia Dziennego - Świetlicy socjoterapeutycznej – 2 osoby;
10. Opiekunki - specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 4 osoby;
11. Opiekunki - usługi opiekuńcze - 4 osoby;
12. Starszy robotnik - 2 osoby;
13. Pomoc administracyjna - 5 osób;
14. Terapeuta zajęciowy – 2 osoby;
15. Opiekunki w DDP – 2 osoby.

11.2. Szkolenia pracowników

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2023 roku uczestniczyli w różnych kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach. Większość szkoleń, z których korzystali pracownicy była prowadzona zdalnie w formie on-line. Różnorodne instytucje organizujące, jak również bogata tematyka ukończonych szkoleń pozwoliła na wszechstronne spojrzenie na tematykę dotyczącą pomocy społecznej, pogłębienie i uzupełnienie dotychczasowej wiedzy oraz rozwinięcie umiejętności. Wykaz tematyki szkoleń:

Szkolenia pracowników:

1. 08-09.05.2023 – szkolenie „Ochrona dzieci przed krzywdzeniem” Warszawa – Justyna P., Marzena T.;
2. 05-07.06.2023 – szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy, Białystok – Ewa S.;
3. 12-13.06.2023 – 22-23.06.2023 – 28-30.06.2023 – 03-04.07.2023 – szkolenia kompetencyjne Moduł I dotyczące CUS, Białystok - Mariusz I.;
4. 10-11.07.2023 – szkolenie „Tworzenie lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” Drohiczyn – Sylwia B, Marzena T.;
5. 22-24.08.2023 – spotkanie edukacyjno szkoleniowe „ W poszukiwaniu modelowych rozwiązań” Lipniak – Justyna P., Marzena T.;
6. 12-14.09.2023 – szkolenie „ W poszukiwaniu modelowych rozwiązań” Lipniak – Magdalena A., Diana K.;
7. 14.09.2023 – seminarium „Przemoc domowa, nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy” – Katarzyna K, Ewa S.;
8. 15-17.11.2023 – szkolenie „Asystent rodziny w rodzinie z problemem alkoholowym i

przemocą domową” Kraków – Magdalena A., Justyna P.;

9. 21.11.2023 – konferencja „Mózg pod wpływem ...” Białystok - Joanna O., Wioletta S.

12. Program Wsparcia Rodziny Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2022 - 2024

Gminny Program Wsparcia Rodziny został przygotowany w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.). Dnia 30 marca 2022 r. Rada Miasta Hajnówka podjęła Uchwałę Nr XXXIV/267/22 dotyczącą przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2022-2024. Jednym z celów było stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców Gminy Miejskiej Hajnówka, ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierały rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Obejmowały pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcyjne oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce za 2023 r., spośród 727 rodzin objętych pomocą społeczną - 40 rodzin charakteryzowało się niewydolnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniem gospodarstw domowych. Trudności te były najczęściej połączone wraz z: ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą jednego z członków rodziny, przemocą lub uzależnieniem od alkoholu.

13. Zakres potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce

1. Zwiększenie środków finansowych w zakresie zadań własnych, gdyż dużym obciążeniem dla budżetu jest ponoszenie odpłatności za pobyt naszych mieszkańców w DPS. Analizując wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń należy zwrócić szczególną uwagę na koszt utrzymania osób w Domach Pomocy Społecznej. Wydane środki finansowe w 2023 r. opiewały na kwotę: 1 475 162 zł (36 podopiecznych) i były wyższe o 106 133 zł niż w 2022r. Powodem tego jest rosnąca ilość osób wymagających umieszczenia w DPS oraz konieczność wykonania postanowień sądowych (sądowe umieszczenie w DPS). Istotny wpływ ma również starzenie się społeczeństwa;
2. Odpowiedniego zabezpieczenia wymaga również realizacja Ustawy o pieczy zastępczej, która obciąża gminę do ponoszenia 10 %, 30 % i już w niektórych przypadkach nawet 50 %

kosztu utrzymania miesięcznego w placówce opiekuńczej względem dzieci umieszczanych. W 2023 r., na ten cel wydano kwotę 428 874 zł za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (47 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz 13 dzieci umieszczonych w Domu Dziecka). Nadmienić należy, iż w każdym kolejnym roku kalendarzowym koszty utrzymania za dzieci umieszczone w placówce opiekuńczej wzrastają;

3. Dla pełnej realizacji szeroko rozumianej pomocy społecznej na terenie miasta brak jest odpowiedniego zasobu instytucjonalnego w postaci: przejściowej bazy noclegowej w okresie zimowym bądź ogrzewalni (dla osób bezdomnych), ośrodka interwencji kryzysowej;
4. Bezrobocie i trudna sytuacja materialna od wielu lat stanowi główną przyczynę przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Problem ten dotyczy nie tylko osoby po 50 r. życia ale też młodych, którzy wywodzą się z rodzin wieloprotblemowych, nie posiadają wykształcenia, obciążone są tzw. „dziedziczeniem biedy”. Odsetek takich rodzin i osób, które stale korzystają z pomocy społecznej systematycznie rośnie. Ważne jest, by w stosunku do tych osób odpowiednio wcześniej podejmować działania wspierające i motywujące, które w efekcie zahamują proces wykluczenia społecznego. W związku z tym, iż świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznawane są przede wszystkim na uzupełnienie kosztów utrzymania, pokrycie niezbędnych potrzeb bytowych i mieszkaniowych (czynsz, energię, opał) – wydaje się zasadne by na terenie miasta powstawały mieszkania socjalne o obniżonym standardzie i niskich kosztach użytkowania, co rozwiąże problem osób z niskimi dochodami.

14. Projekty realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce

W Ośrodku w okresie sprawozdawczym, tj. od 01.01.2023 r., do 31.12.2023 r., w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 ze środków Unii Europejskiej realizowany był projekt „Hej do przodu”. W ramach jego realizacji wydatkowano kwotę 114 059 zł.

Uczestnikami są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, bezrobotne ale też osoby niepełnosprawne (z terenu miasta Hajnówki). Wydatkowana kwota stanowi opłaty za pokrycie usług psychologicznych, prawnych, przeprowadzenie warsztatów, kursów szkoleń, zakup karnetów na basen dla uczestników projektu, koszt doradztwa zawodowego dla beneficjentów projektu,

opłaty za składkę zdrowotną uczestników, stypendia oraz wydatki na wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w realizację projektu.

15. Zakończenie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce na przestrzeni lat funkcjonowania swej działalności przeszedł szereg zmian.

Zakres zmian, wzrost obciążenia i odpowiedzialności z całą pewnością przedstawia budżet jakim dysponuje Ośrodek. Wśród wielu grup klientów systemu pomocy społecznej, zarysowują się dwie podstawowe kategorie. Do pierwszej grupy klientów zazwyczaj należą rodziny wykluczone społecznie, np. dotknięte problemem alkoholizmu, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Są one pozbawione podstawowych zasad, nawyków higienicznych, kultury osobistej, a ich sytuację pogarsza fakt, że nie potrafią przewidywać przyszłości, podejmować racjonalnych działań, planować wydatków. Drugą grupę stanowią rodziny ubogie, ale bez dysfunkcji społecznych. Bieda, której doświadczają jest skutkiem zmian, jakie następują w gospodarce i na rynku pracy. Osoby, które dopiero wskutek bezrobocia utraciły samowystarczalność finansową, wstydzą się stygmatu klienta pomocy społecznej i chcą jak najszybciej wrócić do pracy. Do pomocy społecznej zwracają się dopiero w ostateczności. Są mniej roszczeniowi, bardziej zaradni, otwarci na współpracę z pracownikami socjalnymi, chętni do podejmowania pracy. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń, ale również, przez wzgląd na swą specyfikę, to stres, troska i obawa nad słusznością podejmowanych decyzji. Niejednokrotnie jesteśmy świadkami traumatycznych historii życiowych i pomimo zaangażowania instytucji pomocy społecznej i jej pracowników, nie zawsze udaje nam się rozwiązać problemy podopiecznych zgodnie z zamierzeniami. Pomimo powyższego, ogromną satysfakcją jest obserwowanie pozytywnych zmian, jakie dokonują się, za naszym pośrednictwem w rodzinach podopiecznych.

Reasumując Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce zatrudniał w 2023 roku wykwalifikowaną kadrę pracowników niosących pomoc mieszkańcom gminy miejskiej Hajnówka. Poprzez udzielanie wsparcia pomagał mieszkańcom miasta Hajnówka wyjść z trudnych sytuacji kryzysowych. W głównej mierze Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce w 2023 roku dbał o to, aby:

1. dzieci miały dostęp do posiłków i obiadów w szkołach, wyżywienia w przedszkolach oraz wakacyjnego wypoczynku;

2. wspierał rodziny w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci;
3. reagował w miarę swoich możliwości w kryzysie ekonomiczno-społecznym rodziny i zapobiegał bezdomności;
4. usługi opiekuńcze realizowane w środowisku dla mieszkańców miasta Hajnówka były dostosowane do rodzaju schorzenia i niepełnosprawności oraz przedłużyły funkcjonowanie w środowisku lokalnym;
5. potrzeby seniorów były realizowane poprzez zapewnienie pobytu w Dziennym Domu Pomocy;
6. osoby potrzebujące i nieubezpieczone miały zapewniony dostęp do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej w przypadku zagrożenia ich zdrowia lub życia;
7. świadczoną wnioskodawcom pomoc przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce oraz pracę socjalną cechowała wysoka efektywność i profesjonalizm, a także formy wsparcia były w sposób ciągły dostosowywane do dynamicznie zmieniających się oczekiwań i potrzeb społecznych.

Rok 2024 będzie dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów, a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Jednakże pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego oraz współpracy z placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, Policją i organizacjami pozarządowymi, itp. Tylko taka stała i systematyczna współpraca oraz wzajemne zrozumienie między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej w mieście Hajnówka.